

BELEIDSPLAN

2025 - 2029

Verbinden - Inspireren - Samenwerken

Protestantse Kerk
Classis Gelderland Zuid & Oost

INHOUDSOPGAVE

Vooraf	3
<hr/>	
Terugblik 2020 - 2024	4
<hr/>	
Organisatie	5
<hr/>	
Visie en beleidsvoornemens	6
a. Verbinden	6
b. Inspireren	7
c. Samenwerken	8
<hr/>	
Verantwoording	10

VOORAF

*‘Gooi het net uit aan de rechterkant van het schip’ riep Jezus, ‘dan lukt het wel’. Ze wierpen het net uit en er zat zoveel vis in dat ze het niet omhoog konden trekken.
(Johannes 21: 6)*

Drie kernwoorden vormen de basis van het tweede beleidsplan van de classis Gelderland Zuid & Oost: ‘Verbinden, Inspireren en Samenwerken’. Drie woorden, die staan voor de visie van de classis in de komende jaren op haar kerkordelijke opdracht: *‘gestalte geven aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar en voor de gehele kerk, alsmede aan de verantwoordelijkheid van de kerk voor de gemeenten’* (Kerkorde VI-4).

Sinds het ontstaan van de huidige classis in 2018 is het classicale toezien op en de ondersteuning van gemeenten zich meer en meer gaan richten op het toekomstbestendig kerkzijn, waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van bestuurlijke continuïteit en samenwerking. Maar hoe belangrijk ook voor de toekomst van onze gemeenten, deze is dienstbaar aan toekomstgericht kerkzijn. Staand in een lange traditie van mensen die zich verbonden wisten en weten met het evangelie van Jezus Christus en met elkaar, worden mensen geroepen als leerlingen van Jezus, om te leven vanuit geloof, hoop en liefde.

Zo worden de leerlingen van Jezus opnieuw geroepen door Hem, nadat zij na het bericht van Zijn opstanding en Zijn verschijningen aan hen, waren teruggekeerd naar het meer van Tiberias. Ze waren gekomen om te gaan vissen. Maar het was vergeefs. Het net bleef leeg. Op die vroege ochtend staat Jezus aan de oever van het meer. Hij roept hen op het net aan de rechterkant uit te werpen. Ze doen wat Hij zegt, hoewel ze nog niet weten dat het Jezus is. Pas wanneer het net dan zo vol van vissen is, dat ze het ternauwernood kunnen ophalen, herkent één van de zeven leerlingen Hem: ‘Het is de Heer!’ Het is een aansprekend beeld voor de kerk van vandaag: het net aan de andere kant uitwerpen als het gebruikelijke niet lukt. Een beeld, dat ruimte geeft, wanneer verandering noodzakelijk is om plaatselijk kerk te kunnen zijn, op weg naar de toekomst. Ook in onze classis zijn er gemeenten die zich buigen over de vraag wat ervoor nodig is om in de (nabije) toekomst gemeente te kunnen zijn. De classis wil de komende jaren daarbij ondersteunend zijn: door te verbinden, te inspireren en samen te werken.

*‘Om woord voor woord Zijn liefde te vertalen,
dat blijft voor ons bestaan het doel, de zin.
Om mensen Zijn ontferming te herhalen
zijn wij gezonden, deze wereld in.’
(lied 976: 3)*

TERUGBLIK 2020 - 2024

In 2018 is de PKN in het kader van 'Kerk 2025' van start gegaan met een nieuwe organisatie, waarbij classes zijn samengevoegd in 11 grote classes en de classispredikanten zijn toegevoegd aan de classes. De classis signaleert bepaalde ontwikkelingen, die van belang zijn voor het classicale beleid van de komende jaren. En die gedeeltelijk ook in het vorige beleidsplan 'Zoekend onderweg' (2020-2024) zijn benoemd. Een aantal beleidsvoornemens uit dit beleidsplan is ook in de komende periode van belang, zoals de toerusting van kerkenraden om met ontwikkelingen in het kerkelijk leven om te gaan, het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten, de aandacht voor de communicatie tussen classis en gemeenten en het in beeld brengen van de in de gemeenten werkzame kerkelijk werkers.

Dat steeds meer gemeenten samenwerking zoeken met naburige gemeenten heeft alles te maken met de afnemende bestuurskracht en vergrijzing in een deel van de gemeenten, wat eerder al aanleiding was voor de classicale notitie 'Als ambten niet meer vervuld worden...' (2022), waarin gezocht wordt naar nieuwe vormen van bestuurlijke samenwerking. Verder komen de ringen, die in 'Kerk 2025' zijn ingesteld als plek van ontmoeting tussen gemeenten, op een enkele ring na, niet bijeen. En tenslotte vergt het beroepingswerk in sommige gemeenten meer tijd dan voorheen, zeker waar het gaat om parttime vacatures.

ORGANISATIE

- **Classis:** de eerste taak van de classis, die in de kerkorde wordt genoemd is *'het leiding geven aan het leven en werken van de classis op haar verschillende arbeidsvelden en het ter hand nemen van al wat het kerkelijk leven in de classis kan bevorderen'* (ord. 4-14-1). De ordinantie vervolgt met een opsomming van taken, die deels door het Breed Moderamen van de classis wordt uitgevoerd.
- **Classispredikant:** de classispredikant geeft, als geestelijk leider van de classis, gestalte aan de verantwoordelijkheid van de classis voor het toezien op gemeenten en ambtsdragers (ord 4-16).
- **Classicale colleges:** classicale colleges (ord. 4-19) hebben ieder hun eigen opdracht en verantwoordelijkheid. Het college voor de visitatie en het college voor behandeling van beheerszaken hebben daarnaast een adviserende rol voor de classis.
- **Classisteam:** in september 2024 is het classisteam gestart. Daarin werken de classispredikant, de financieel beleidsadviseur en de adviseur dienstverlening samen. De classis wil door de integrale en proactieve inzet van het classisteam de (bestuurlijke) ondersteuning van gemeenten verbeteren. Zodat plaatselijke gemeenten zich kunnen blijven richten op de kern van hun bestaan, namelijk dat ze gemeenschappen zijn *'die, geroepen tot eenheid, getuigenis en dienst, samenkomen rondom Woord en sacramenten'* (ord 2-1). Het voorliggende beleidsplan is leidend voor de werkzaamheden van het classisteam, die deze onder verantwoordelijkheid van de classis uitvoert. In het jaarplan 2025-2026 wordt de inbedding van het classisteam in de classis en de werkwijze van het classisteam verder uitgewerkt.

VISIE EN BELEIDSVOORNEMENS

De visie van de classis Gelderland Zuid & Oost wordt voor deze beleidsperiode samengevat in drie kernwoorden: ‘verbinden’, ‘inspireren’ en ‘samenwerken’. Deze kernwoorden hangen nauw met elkaar samen en zijn van invloed op elkaar. In dit hoofdstuk worden per kernwoord de beleidsvoornemens en wat ervoor nodig is om deze uit te voeren, beschreven.

A. VERBINDEN

Het kernwoord ‘verbinden’ komt rechtstreeks voort uit de presbyteriaal-synodale structuur van de Protestantse Kerk die een kerkverband vormt van plaatselijke en zelfstandige gemeenten, met elkaar verbonden door de meerdere vergaderingen (classis en synode). Verbinding is ook een opdracht en een verantwoordelijkheid die bij de classis ligt (o.a. KO VI-4).

De verbinding tussen gemeenten onderling kan niet zonder de verbinding met de meerdere vergaderingen en met de dienstenorganisatie. Zowel de verbinding tussen gemeenten onderling is van belang, als de verbinding tussen gemeenten en classis en gemeenten en de landelijke kerk en de dienstenorganisatie. Die samenhang is nodig om als kerkverband de roeping te kunnen volgen zoals die o.a. is verwoord in KO art. I en IV.

1. *Gemeentebezoeken classispredikant*

De classispredikant bezoekt alle gemeenten van de classis. De vierjaarlijkse bezoeken aan kerkenraden en predikanten en/of kerkelijk werkers maken de verbinding tussen plaatselijke gemeenten en het kerkverband zichtbaar. Centraal in de ontmoeting staat het inhoudelijke (geloofs)gesprek met ambtsdragers.

2. *Ontwikkeling classicale ondersteuning*

Gemeenten in de Classis Gelderland Zuid & Oost hebben steeds vaker behoefte aan ondersteuning wanneer zij vacant zijn, zich oriënteren op samenwerking in de regio of vragen hebben over de afnemende bestuurskracht en financiën. Het classisteam is hiervoor het eerste aanspreekpunt en kan meedenken over de roeping van de gemeente, over bestuurlijke en financieel-beleidsmatige aspecten van gemeente-zijn en over de inrichting van processen.

Het classis team zal onder verantwoordelijkheid van het Breed Moderamen van de classis in samenwerking met het CCBB en de dienstenorganisatie de classicale ondersteuning op dit gebied verder door ontwikkelen. Daarbij ligt de focus op het proactief benaderen van gemeentes en het daarbij kenbaar maken van de mogelijkheden en instrumenten die gemeentes kunnen inzetten om met de voorliggende uitdagingen om te gaan. Ook wil het classis team nog meer verbinding zoeken met werkgemeenschappen, als partners in het versterken van de roeping van de gemeenten en de verantwoordelijkheid voor elkaar.

3. Stimulering ontmoeting gemeenten

Gemeenten ontmoeten elkaar niet of nauwelijks binnen de ringen, die voor deze onderlinge ontmoeting in het leven zijn geroepen. De classis wil in de komende periode de ontmoeting en uitwisseling van ervaringen stimuleren en richt zich daarbij minder op de ringen en meer op natuurlijke verbanden tussen gemeenten in hun regio. Daarvoor organiseert het Breed Moderamen samen met het classis team regioavonden, waar gemeenten elkaar kunnen ontmoeten rond actuele thema's.

4. Verhouding classis en gemeenten

De classis komt vaak pas bij gemeenten in beeld wanneer er formele zaken geregeld moeten worden zoals een solvabiliteitsverklaring, toestemming beroepingswerk of wanneer bijzondere maatregelen getroffen moeten worden. Het roept soms het beeld op van een classis die op afstand staat van gemeenten en als toezichthouder optreedt. Dat de classis als meerdere vergadering bestaat uit ambtsdragers uit de gemeenten zelf, blijft dan onderbelicht. De classis wil door middel van de periodieke nieuwsbrief van de classis en classispredikant en de website meer zichtbaar en benaderbaar worden voor plaatselijke gemeenten. Om de website te ontwikkelen tot een medium om gemeenten met elkaar en met de classis te verbinden, is expertise nodig die in de komende periode gezocht wordt.

B. INSPIREREN

Het leven en werk van de gemeente als geloofsgemeenschap richt zich op vijf kerntaken: de eredienst, het missionaire werk, het diaconaat, het pastoraat en de toerusting van gemeenteleden. De plaatselijke gemeente geeft met deze kerntaken gestalte aan haar roeping, zoals in onze kerkorde staat, 'tot de dienst aan het Woord van God, daartoe begenadigd door de Geest' (KO IV-1).

Met deze vijf kerntaken geeft de plaatselijke gemeente inhoud aan dat waar toe zij is geroepen. Met deze kerntaken maken wij een verbinding tussen geloof en leven. Als leden van één lichaam, staande in de wereld. Waarbij de grond van alles Gods liefde is.

In deze tijd van krimp van de kerk en in de onzekere tijd waarin de wereld zich bevindt, is dit fundamenteel voor het gemeentelven: dat er de tijd en ruimte is om met elkaar uit te wisselen wat het betekent om gemeente van Christus te zijn. Om met elkaar te spreken over wat het inhoudt om te leven vanuit geloof, hoop en liefde. Levend vanuit haar roeping krijgt de plaatselijke gemeente, hoe klein en kwetsbaar ook, betekenis.

1. *Stimuleren van het gesprek over de roeping van gemeenten*

Vanuit haar opdracht tot geestelijk leiderschap stimuleert de classis het gesprek in de gemeenten over hun roeping. In de classicale vergaderingen zelf wordt ook ruimte gemaakt voor bezinning. Via nieuwsbrief en website kunnen opbrengst van gesprekken en gespreksmethoden gedeeld worden met gemeenten en met werkgemeenschappen.

2. *Bezinning op de vijf kerntaken van gemeente-zijn*

De classis nodigt gemeenten uit om zich te bezinnen op de vijf kerntaken van gemeente-zijn en met elkaar in gesprek te gaan over de invulling hiervan in de huidige context en tijd. De classis stimuleert het gesprek in de kerkenraden hierover, bijvoorbeeld door het instrument 'Kerk in kaart' aan te reiken. Dit instrument bevat onder andere vragen en stellingen over de invulling van deze kerntaken, nu en in de toekomst.

3. *Verhalen delen*

Naast zorg die er is over de gevolgen van krimp, gebeurt er ook veel goeds en moois in de gemeenten in de classis. Verhalen daarover zijn het waard om gedeeld te worden via de nieuwsbrief en website van de classis. Op die manier kunnen gemeenten ook elkaar inspireren en bemoedigen.

C. SAMENWERKEN

Eén van de taken van de classis volgens de kerkorde is: *het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en met het oog op het behouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten* (ord. 4-14).

Samenwerking komt op verschillende momenten in het contact tussen classis en gemeente ter sprake. Zo wordt ernaar gevraagd bij de aanvraag van toestemming voor het beroepingswerk. Tijdens de reguliere bezoeken van de classispredikant aan de kerkenraad wordt samenwerking ook meestal besproken. Steeds vaker nemen gemeenten contact op met de classispredikant wanneer zij vragen hebben over samenwerking.

Niet alleen de classis heeft het bevorderen van samenwerking tot taak: ook de werkgemeenschappen hebben deze in hun takenpakket: het bevorderen van de samenwerking van en de uitwisseling tussen gemeenten die deel uitmaken van dezelfde ring (ord. 4-18-2).

1. Samenwerking tussen gemeenten bevorderen

De classis rust kerkenraden en werkgemeenschappen toe over samenwerking, via regiobijeenkomsten en bezoeken aan gemeenten door de classispredikant en/of het classisteam. Naast het delen van praktische informatie over de verschillende mogelijkheden van samenwerking (variërend van inhoudelijke samenwerking tot bestuurlijke samenwerking of samengaan), wil de classis tijdens de bijeenkomsten en bezoeken vooral het gesprek bevorderen over de motivatie om wel of niet samen te werken, met het oog op de toekomst van de gemeente en haar plek in de regio. Het classisteam verzamelt kennis en inzicht over de (bestuurlijke) situatie van de gemeenten, met het oog op eventuele samenwerking.

2. Ondersteuning van gemeenten bij samenwerken

De classis ondersteunt door middel van het classisteam gemeenten, die zich willen oriënteren op samenwerking of die een proces van samenwerken met één of meerdere gemeenten willen opstarten. Op uitnodiging of op eigen verzoek bezoekt het classisteam samenwerkingsoverleg tussen gemeenten om met gemeenten mee te denken over welke vorm van samenwerking passend is bij de situatie van de gemeente(n).

3. Doordenken van nieuwe vormen van samenwerken

In sommige regio's van de classis is er sprake van zodanig gebrek aan bestuurskracht, dat het voortbestaan van gemeentes op het spel staat. Samen met het classisteam en de dienstenorganisatie wordt onderzocht wat nodig is in een dergelijke situatie en welke nieuwe vormen van samenwerking mogelijk zijn of nodig zijn.

VERANTWOORDING

Op 19 februari 2025 heeft het Breed Moderamen tijdens een heidag het beleidsplan 2020-2024 geëvalueerd en vanuit die evaluatie en met ervaringen uit de huidige praktijk in onze classis, een aantal kernwoorden (verbinden, inspireren, samenwerken) vastgesteld, die aan de basis ligt van de in dit stuk geformuleerde beleidsvoornemens voor de periode 2025-2029.

Vervolgens is de uitkomst van deze dag besproken en aangevuld door enkele classisafgevaardigden, de scriba van de classis, de classispredikant en de adviseur dienstverlening. Na bespreking van het concept beleidsplan in de vergadering van het Breed Moderamen op 19 maart 2025, is het op 23 april 2025 ter bespreking voorgelegd aan de classicale vergadering. Op basis van deze bespreking is het beleidsplan op enkele punten aangevuld en ter informatie gedeeld in de vergadering van het Breed Moderamen op 2 juli 2025.

Na de vaststelling van het beleidsplan in de classicale vergadering van 24 september 2025, worden de beleidsvoornemens uitgewerkt in jaarplannen, waarbij zowel het breed moderamen als de classicale vergadering betrokken worden.

De kerkorde en de ordinanties zijn te vinden op:
<https://protestantsekerk.nl/onderwerp/kerkorde/>

Protestantse Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde